

İhtiyarlara ve Güçsüzlere Yelkenli Teknede Öneriler

Yelken gençler için spor olabilir. Bir yat ise yarış amacı ile özel inşa edilmemişse, gezmek ve keyfini çıkarmak için bir vasıta ve özellikle vakti olanlar için çok uygundur. Vakit ise genellikle emeklilikten sonra kazanılır. Her ne kadar kondurmak istemesek de vücudumuz yaşımız ilerledikçe ciddi anlamda performans kaybetmeye başlıyor. Zayıf bir performansla teknedeki bir çok iş zorlayıcı olabiliyor. Yaşam tarzı olarak tekneyi seçtiyseniz teknede bir takım kolaylıklar sağlayıp güçten düşseniz bile denizin ve yelkenin keyfini çıkarabilirsiniz. Hayatınızı kolaylaştırabilecek bir kaç öneriyi aşağıda çıkarmaya çalıştım.

Yeni teknelerde havuzlukta çapariz yaratmaması için ana yelken iskotası genellikle kamara üstüne takılıyor, iskota da bumbada daha ortada bir yere bağlanıyor. Bu durumda iskotayı kontrol için daha fazla güç gerekiyor. Seçme şansınız varsa iskotası iskota köşesine bağlı bir tekne seçmeye çalışın. Teknenizde iskota kamara üstünde ise iskotaya biri bumbada diğeri iskotanın kamaraya bağlandığı noktada olan iki makara ilave edin. Bu gereken gücü önemli ölçüde azaltacaktır. Yeni elektrikli vinçler hayatı kolaylaştırırsa da kol ile çevrildiği kadar güçlü değiller, yinede elektrikli bir vinç işe yarayabilir. İskotanın iskota köşesinden kontrolü her seferinde genellikle kıçta olan dümen dolabından veya yekeden uzaklaşmadan ana yelken trim etmenize olanak verir. Özellikle gezen kişilerin genellikle yetersiz personelle denize çıktığını göz önüne alırsak önemli bir kolaylık sağlar.

Ana yelken basmak en doğru ve kolay şekilde direk dibinden yapılır. Son yıllarda sarma ana yelkenli tekneler oldukça çoğaldı ancak sarma ana yelken sistemleri büyük kolaylık sağlasa da sıkışma nedeni ile arızalar oldukça yoğun oluyor. Bu arızalarda genellikle şartların elverişsiz olduğu zamanlarda ortaya çıkıyor. Seçiminizi klasik basma yelkenden yana kullanın. Lazyjack sistemleri yelken indirilirken çok işe yarasa da yelkeni basarken balenlerin takılmasına neden oluyor. Ana yelkeni basarken aslında lazyjack sistemlerinin direk dibine toplanması gerekir. Toplanmayan bir lazyjack siteminiz varsa toplanabilen sisteme çevirin. Lazyjack ile ana yelken basarken iskotayı serbest bırakın ve mümkün olduğu kadar rüzgarüstüne dönün, takılırsa mandarı biraz gevşetin ve tekneyi diğer kontraya çevirirken baleni kurtarın. Oldukça zahmetli bir iştir ve hemen hemen tüm balenler en az bir kere lazyjack sistemine takılır. Zor görünse de en kolay ana yelkeni direk dibinden basmak ve indirmektir. Kamara üstüne gelen sistemler makara sayısı nedeni ile daha fazla güç gerektirir.

Mandarı basmakta zorlanıyorsanız en azından başlangıçta kullanmak için elektrikli vinç işe yarayabilir ama elektrikli vinçler tam basmak için yeteri kadar güçlü değiller. Gergin bir mandar için son işi sizin yapmanız gerekir. Ana yelkeni elle basmak için gücünüz yetmiyorsa veya yoruluyorsanız yelkende mandar bağladığınız köşeye bir makara takın, mandarı bu makaradan geçirip direk tepesine bağlayın, halat boyu direk kadar uzayacak ama yaklaşık yarı yarıya daha az güç harcayacaksınız.

Yelkeni basmakta zorlanıyorsanız direk dibinden makara ile mandarı baştaki ırgata yönlendirebilirsiniz. Feneri olan bir çok ırgat yatay ise kaveleta üzerindeki vida mekanizması ile, dikey ise fenerin üstünde bulunan ve vinç kolu ile gevşetilip sıkılabilen mekanizma ile motordan ayrılabilir. Demirlerken kaveleta bu şekilde gevşetilir ve demir "atılır". Fener ise sürekli motora bağlıdır. Kavelatayı boşlayıp fener ile mandarı istediğiniz kadar basabilirsiniz. Demirinizi baş üstünde bağlı taşıdığınızı umarım. Bu tür bir yönlendirme ile balon mandarı ile yoksa ana yelken mandarı ile botunuzu veya ağır yükünüzü güverteye kolaylıkla çekebilirsiniz. Botunuzu tekne baş üstüne aldığınızı varsayıyorum. Tekne kıçında çekilen bir botun kopup kopmayacağı değil ne zaman kopup kaybolacağı kabul edilmelidir.

Nadir de olsa tekne direğine tırmanmak gerekebilir, kaçan bir mandarı tekrar takmak, yanan bir

ampülü değiştirmek bile direğe çıkmayı gerektirir. Bir trakayı mandara bağlayıp aşağıda bir kişiyi vinçle veya önerdiğim gibi ırgat yardımı ile direğe çıkmak mümkündür ama ascender denilen ve dağcıların kullandığı aparat ile bunu yalnız başınıza kolaylıkla gerçekleştirebilirsiniz. Biri sağ diğeri sol el için iki ascender alacaksınız. Birini trakaya bağlayacaksınız diğerini ise kısa bir halat parçası ile zengi veya benzeri Şekilde donatacağımız bir parçaya bağlayacaksınız. zengi üzerinde bir veya iki ayağınızla yükselip trakaya bağlı ascender'i yukarı çekeceksiniz, boşta kalan zengili ascender'i yukarı çekip tekrar ayağa kalkacaksınız ve bu Şekilde yükselmeye devam edeceksiniz. Eğer emniyet açısından bir kaygınız varsa nc bir ascender'i yedek bir mandara takabilirsiniz, böylece tırmandığınız mandar kopsa bile yedek mandar üzerinde kalırsınız. Çok güvendiğim bir arkadaşım vinçle beni direğe bassa bile ascender ile yalnız başıma çıkmayı daha emniyetli görüyorum. İnerken ise işlemin tersini uygulayarak ascenderlerinizi kullanabilirsiniz ama bir iki defa denedikten sonra yine dağcıların kullandığı descender denilen aparatı kullanmak bana çok daha kolay ve keyifli geliyor. zengi üzerinde direk tepesinde dururken descender'i usulüne uygun mandara geçirdikten sonra kendinizi descender'a bırakıp ascender'ları halattan alacaksınız. Halatı aşağıdan kastediğimizde aynı noktada kalırsınız, biraz boşladığımızda ise aşağı kayarsınız. Halat zerindeki tutma gücünü ayarlayarak istediğiniz hızda aşağı inersiniz.

Yük taşıma konusunda tekmeden yardım almak her zaman yardımcı olur. Tekneleri aborda ederek bağlayan ülkelerde ana yelken iskotası bumba pupa seyri yapıyormuş gibi açılarak yk kaldırmakta kullanılır. Ülkemizde ise Akdeniz usul denilen kıtan koltuk alarak bağlanma geçerlidir, bu nedenle ana yelken bumbasını kullanmak pek mümkün olmaz. Ana yelken mandarını yüke bağlayarak kıtan yk alırken yükü kaldırmak için kullanabilirsiniz ama dikkat gerektirir, yükü kaldırıırken el ile tekneye çarpmasını engellemek veya yük çok ağırsa, bir halatla karadan çekmek işe yarar. Amaç ağırlığı mandar ile yukarı kaldırıırken yanal glere karşı güç uygulamaktır. Botunuzun motoru varsa kıa motor askısına almak için küçük bir kol ve makaralı bir düzenek yaptırabilirsiniz. Bu Şekilde botun motorunu kıtaki yerine alırken palangaların avantajından yararlanırsınız. Aynı sistem motorunuz yerine yükleri kaldırmak için de kullanılabilir.

Gezi tekneleri ile genellikle sert havada denize çıkmayız veya uygun bir limana sığınırız. Bu nedenle denizlerimizde nadiren havuzlukta iken kendimizi bağlama ihtiyaı hissederiz. Havuzlukta iken denize düşme olasılığımız bizim denizlerimizde ve özellikle yaz aylarında oldukça düşüktür. Teknede yine de bir emniyet kemeri ve tekneye bağlanma halatı bulundurmak ve değişik noktalarda bu halatı bağlayacağımız sağlam bağlantılar oluşturmak uygun bir emniyet tedbiridir. Özellikle direk dibine gidecekseniz emniyet kemerini donanın ve direk dibine ulaştığınızda sağlam bir yere bağlanın. Bağlantınızın teknenin mümkün olduğu kadar teknenin orta hattına yakın olması ve bağlandığınız halatın boyunun denize dşmenizi engelleyecek kadar kısa olması gerekir. Emniyet kemeri denize düşen bir kişiyi tekneye bağlı olarak sürüklemek için değil, tekmeden adam düşmesini engellemek içindir. Başa geçerken sağlam yerlere basın ve tutunun, en az üç noktanız tekne ile temas etmelidir. alışırken ik elinize de ihtiyaınız olacağı için iki ayağınız sağlam zemine basarken emniyet kemeriniz de nc sağlam noktayı oluşturur.

Gezilerde bir diğer sorun da alışveriştir. Bir pazar arabası alın ve teknede bulundurun. elik borudan yapılmış olsa bile üzerindeki boya uzun bir süre paslanmayı engeller. Büyük tekerlekli bir alışveriş arabasını biraz zor da olsa kumda bile srkleyebilirsiniz.

Ahmet elenoğlu
acelenoglu@tekneuzmani.com
543 494 71 71